

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Mrázovou, Ph.D. v právní věci

žalobkyně: Ing. arch. M. N.
bytem X.
zastoupena advokátem JUDr. Petrem Schlesingerem
sídlem Slovákova 279/11, 602 00 Brno

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 12. 2016, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 9. 12. 2016, č. j. X., **se ruší** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni na nákladech řízení částku 16 456 Kč k rukám jejího zástupce JUDr. Petra Schlesingera, advokáta se sídlem Bratčice 137, 664 67, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně brojila svojí žalobou proti shora specifikovanému rozhodnutí žalované (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž byly zamítnuty její námitky proti prvostupňovému rozhodnutí žalované ze dne 14. 4. 2016, č. j. X. (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým byl žalobkyni přiznán starobní důchod od 24. 6. 2016 ve výši 6.521 Kč měsíčně, a to podle § 29 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zdp“).
2. Dne 7. 3. 2016 žalobkyně požádala prostřednictvím MSSZ Brno o přiznání starobního důchodu od 24. 6. 2016. Na základě této žádosti bylo vydáno rozhodnutí o přiznání starobního důchodu, přičemž jeho součástí byl osobní list důchodového pojištění ze dne 11. 4. 2016. V něm bylo zhodnoceno pro účely řízení o starobním důchodu období zaměstnání žalobkyně u společnosti INGSTAV v době od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1990 jako vyloučená doba bez uvedení vyměřovacích základů. U posledně jmenované společnosti bylo v rámci řízení o námitkách žalobkyně provedeno rozsáhlé šetření ohledně zaměstnání žalobkyně v době od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1990, kdy bylo osloveno několik společností a organizací. V evidenci žalované totiž chyběl evidenční materiál na dobu zaměstnání žalobkyně u společnosti INGSTAV Brno, s.p., později INGSERVIS Brno, s.p. (dále též jako „INGSTAV Brno“ nebo „INGSTAV“ a „INGSERVIS Brno“ nebo „INGSERVIS“), a to od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1990.
3. V rámci řízení o námitkách bylo z vyjádření společnosti Flammax, s.r.o., zjištěno, že ve spisovně nejsou uloženy osobní karty ani mzdové listy podniku INGSERVIS, resp. INGSTAV, přičemž odkázáno bylo na možnost archivace těchto dokladů u Středního odborného učiliště stavebního v Brně nebo u Magistrátu města Brna. Z vyjádření Magistrátu města Brna vplynulo, že obdobné materiály se u nich nenachází, a že žádost byla postoupena Moravskému zemskému archivu v Brně. Z vyjádření Moravského zemského archivu v Brně vplynulo, že požadované dokumenty by se mohly nacházet ve spisovně společnosti Dokument Logistic nebo ve spisovně společnosti Flammax, s.r.o., anebo u Středního odborného učiliště stavebního v Brně. Z vyjádření posledně uvedeného učiliště vplynulo, že v jejich spisovně jsou uloženy pouze osobní spisy zaměstnanců společnosti INGSERVIS, avšak nejsou zde uloženy mzdové listy. Z osobního spisu žalobkyně, jenž obsahuje pracovní smlouvu a výstupní list, bylo možné doložit pouze dobu zaměstnání v rozsahu od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1990; avšak dle sdělení společnosti Docu Save, s.r.o., jsou mzdové listy k dispozici. Výsledkem šetření tedy bylo pouze potvrzení doby zaměstnání žalobkyně ve společnosti INGSTAV v době od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1990, avšak mzdové podklady nebyly dohledány. Také žalobkyni, která si dobu celého zaměstnání šetřila vlastní cestou, dospěla k závěru, že mzdové podklady nebyly nikde nalezeny. Na základě doložených dokladů byla žalobkyni provedena rekonstrukce evidenčních listů důchodového zabezpečení na celou dobu jejího zaměstnání, která jí byla následně prvostupňovým rozhodnutím zhodnocena jako doba vyloučená (bez uvedení vyměřovacích základů). Žalobkyně doložila své platové výměry, když současně uvedla, že jiné doklady již nevlastní. Mzdové podklady nebyly nikde nalezeny. Z doložených platových výměrů ze dne 25. 7. 1986 a 29. 1. 1987 nevyplývá konkrétní výše skutečně dosažených vyměřovacích základů žalobkyně, příp. počet získaných vyloučených dnů. Je pouze uvedeno pracovní zařazení žalobkyně, výše základního stanoveného tarifu a osobního ohodnocení. Pro rekonstrukci výše vyměřovacích základů žalobkyně tak nebyly tyto doklady dostatečné.

4. Při vydání napadeného rozhodnutí žalovaná postupovala podle § 16 odst. 4 písm. c) zdp, podle něhož jsou vyloučenými dobami po 31. 12. 1995 doby, které se nekryjí s dobou účasti na pojištění osob, dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy zahrnované do vyměřovacího základu či dobou, za níž náležely náhrady, popř. doby, po které pojištěnec byl poplatníkem pojistného na pojištění, nelze-li zjistit výši jeho vyměřovacích základů. Na základě citovaného ustanovení byla doba trvání pracovního poměru žalobkyně u společnosti INGSTAV v době od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1990 zhodnocena jako doba vyloučená, neboť se nepodařilo zjistit výši jejích vyměřovacích základů, přičemž doba nebyla došetřena ani v rámci řízení o námitkách. S ohledem na výše uvedené nebylo možné námitkám žalobkyně vyhovět, pročež prvostupňové rozhodnutí bylo v plném rozsahu potvrzeno.

II. Shrnutí žalobní argumentace

5. Žalobkyně v podané žalobě uvedla, že jí byl přiznán od 24. 6. 2016 starobní důchod v měsíční výši 6 521 Kč. Součástí tohoto rozhodnutí byl osobní list důchodového pojištění žalobkyně, v němž byla uvedena doba jejího zaměstnání od 1. 1. 1986 do 31. 12. 1990 jako doba vyloučená podle § 16 odst. 4 zdp, tedy doba zaměstnání, v níž žalobkyně byla účastna sociálního zabezpečení podle právních předpisů platných před 1. 1. 1996, avšak v níž nebylo možné zjistit výši vyměřovacích základů pro důchodové pojištění. Doba zaměstnání žalobkyně od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1985 nebyla v tomto osobním listu nezákonně hodnocena.
6. Žalobkyně doložila, že v době od 23. 1. 1985 do 31. 5. 1990 byla nepřetržitě zaměstnána u INGSTAV Brno, národní podnik, se sídlem Brno, Koněvova 55, od 1. 1. 1990 u INGSTAV Brno, státní podnik, se sídlem Brno, Vídeňská 55, a od 1. 6. 1990 do 31. 12. 1990 u INGSERVIS Brno, státní podnik, se sídlem Brno, Lomená 38. Za tuto dobu žalobkyně prokázala doklady (dohledané ve své evidenci a v archivech a spisovnách) jak dobu zaměstnání, tak vykonávané pracovní funkce, výši svého měsíčního platu a i uzavření dohody o skončení pracovního poměru s INGSERVIS Brno, státní podnik, ke dni 31. 12. 1990.
7. Napadené rozhodnutí žalovaná odůvodnila tak, že z dokladů doložených žalobkyní nevyplývá konkrétní výše jí dosažených vyměřovacích základů, případně počet skutečně vyloučených dnů v období od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1990. Žalovaná v napadeném rozhodnutí také uvedla, že z vyjádření Magistrátu města Brna, Moravského zemského archivu v Brně, společnosti Dokument Logistic CZ, a.s., společnosti Flammax, s.r.o., Střední školy stavebních řemesel Brno – Bosonohy a společnosti Docu Save, s.r.o. vyplynulo, že se v archivní dokumentaci zaniklých zaměstnavatelů žalobkyně INGSTAV Brno, n.p., INGSTAV Brno, s.p. a INGSERVIS Brno, s.p. nepodařilo dohledat mzdové listy žalobkyně za uvedené období, pročež nebylo možné stanovit konkrétní výši vyměřovacích základů žalobkyně za předmětné období.
8. Žalobkyně byla napadeným rozhodnutím žalované zkrácena na svých právech, neboť doba jejího nepřetržitého zaměstnání od 1. 1. 1986 do 31. 12. 1990 byla protiprávně potvrzena jako doba vyloučená ve smyslu § 16 odst. 4 zdp. Přitom nebyla splněna zákonná podmínka, že by nebylo možné z dokladů opatřených žalobkyní zjistit výši vyměřovacích

základů za předmětnou dobu zaměstnání (výši průměrných hrubých měsíčních výdělků žalobkyně za toto období). Žalobkyně byla zkrácena na svých právech také tím, že žalovaná nezákonně vůbec nehodnotila zaměstnání žalobkyně v období od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1985. Zde žalobkyni nemůže jít k tíži to, že její zaměstnavatelé porušili své povinnosti uvedené v § 35a odst. 4 písm. d) a odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“). Zaměstnavatelé žalobkyně totiž nezajistili řádnou archivaci mzdových listů žalobkyně za sledované období a neoznámili příslušnému orgánu před svým zánikem, kde jsou uloženy příslušné doklady, tj. mzdové listy žalobkyně za sledované období. Obdobnou úpravu obsahovaly i předchozí zákony o sociálním zabezpečení č. 121/1975 Sb. a č. 100/1988 Sb., účinné v rozhodné době.

9. Žalobkyni také nemohlo být kladeno k tíži porušení povinnosti příslušné MSSZ Brno opatřit a předložit žalované podklady pro rozhodnutí o náležité výši starobního důchodu žalobkyně [§ 6 odst. 4 písm. j) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení] a ani porušení povinnosti MSSZ určit z podkladů předložených výši průměrných hrubých měsíčních výdělků žalobkyně za sledované období. Podle § 113 zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění účinném v rozhodné době, a též prováděcích právních předpisů k tomuto zákonu, účinných v rozhodné době, byla základní měsíční mzda a odměny žalobkyně stanoveny tak, že vyplácená měsíční mzda musela odpovídat úpravám platu (platovým výměrům) žalobkyně ze dne 7. 5. 1985, 25. 7. 1986, 29. 1. 1987, 4. 1. 1988, 27. 4. 1989 a 2. 1. 1990. Tyto platové výměry žalobkyně prvostupňovému správnímu orgánu předložila, protože průměrná měsíční mzda žalobkyně za sledované období od 23. 1. 1985 do 31. 5. 1990 byla spolehlivě zjištělná i bez nalezení výplatnic, takže závěr žalované o tom, že z doložených platebních výměrů nevyplývá konkrétní výše skutečně dosažených vyměřovacích základů za sledované období, byl nesprávný a nezákonný.
10. S ohledem na výše uvedené žalobkyně soudu navrhla, aby napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované k žalobě

11. Ve vyjádření k žalobě žalovaná uvedla, že ve věci bylo zjištěno, že v evidenci ČSSZ chybí evidenční materiály na dobu zaměstnání žalobkyně od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1990, kdy žalobkyně pracovala u společnosti INGSTAV Brno (později INGSERVIS Brno). Celá doba zaměstnání žalobkyně byla šetřena, avšak mzdové podklady nebyly nikde nalezeny. Na základě doložených dokladů byla žalobkyni provedena rekonstrukce evidenčních listů důchodového zabezpečení na celou uvedenou dobu zaměstnání, která jí následně byla v napadeném rozhodnutí zhodnocena jako doba vyloučená. Žalobkyně doložila své platové výměry ze dne 25. 7. 1986 a 29. 1. 1987, když současně uvedla, že jiné doklady již nevlastní.
12. Prvostupňovým správním rozhodnutím bylo o starobním důchodu žalobkyně rozhodnuto tak, že období zaměstnání žalobkyně u společnosti INGSTAV v době od 1. 1. 1986 do 31. 12. 1990 bylo zhodnoceno jako vyloučená doba bez uvedení vyměřovacích základů. V rámci řízení o námitkách žalobkyně ve věci zjištění vyměřovacích základů za dobu zaměstnání žalobkyně v době od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1990 u společnosti INGSTAV

bylo provedeno šetření, kdy bylo osloveno několik společností. Společnost Flammax, s.r.o. uvedla, že v její spisovně nejsou uloženy osobní karty ani mzdové listy podniku INGSERVIS nebo INGSTAV; poukázala na možnost archivace těchto dokladů u Středního odborného učiliště stavebního v Brně nebo u Magistrátu města Brna. Magistrát města Brna následně uvedl, že požadované materiály nejsou u něj uloženy. Žádost byla postoupena na Moravský zemský archiv v Brně, jenž později uvedl, že dokumenty rovněž nedisponuje a tyto by se mohly nacházet ve spisovně společnosti Dokument Logistic nebo u společnosti Flammax, s.r.o. nebo u Středního odborného učiliště stavebního v Brně. Z vyjádření Středního odborného učiliště stavebního v Brně vyplynulo, že v jejich spisovně jsou uloženy pouze osobní spisy zaměstnanců společnosti INGSERVIS, nikoliv mzdové listy. Z osobního spisu žalobkyně, jenž obsahoval pracovní smlouvu a výstupní list, bylo možné doložit pouze dobu zaměstnání, když zde byla zaměstnána v době od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1990. Česká správa sociálního zabezpečení obdržela kopie těchto dokladů. Z vyjádření společnosti Docu Save, s.r.o. vyplynulo, že mzdové listy nemají k dispozici. Výsledkem provedeného šetření tedy bylo pouze potvrzení doby zaměstnání žalobkyně ve společnosti INGSTAV v době od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1990; mzdové podklady nebyly dohledány.

13. Z žalobkyní dokládaných platových výměrů ze dne 25. 7. 1986 a 29. 1. 1987 podle žalované nevyplynula konkrétní výše skutečně dosažených vyměřovacích základů, příp. počet získaných vyloučených dnů (bylo zde uvedeno pouze pracovní zařazení žalobkyně, výše základního stanoveného tarifu a osobního ohodnocení). Pro rekonstrukci výše vyměřovacích základů žalobkyně proto byly uvedené doklady nedostatečné. Žalovaná tak při vydání napadeného rozhodnutí postupovala v souladu s § 16 odst. 4 písm. c) zdp. Doba trvání pracovního poměru žalobkyně u společnosti INGSTAV v době od 1. 1. 1986 do 31. 12. 1990 byla zhodnocena jako doba vyloučená, neboť se nepodařilo zjistit výši vyměřovacích základů žalobkyně. Žalovaná setrvala na svém dosavadním názoru, a to i přes přetrvávající požadavek žalobkyně, aby doba jejího zaměstnání od 1. 1. 1986 do 31. 12. 1990 nebyla hodnocena jako doba vyloučená, nýbrž aby zde byly stanoveny výdělky na základě předložených platových výměrů. K tvrzení žalobkyně, že jí doba pojištění od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1995 nebyla hodnocena vůbec, žalovaná uvedla, že tato doba byla žalobkyni hodnocena jako zaměstnání, což plyne z údajů uvedených na osobním listu důchodového pojištění ze dne 11. 4. 2016.
14. S ohledem na výše uvedené žalovaná soudu navrhl, aby žalobu zamítl jako nedůvodnou.

IV. Replika žalobkyně

15. Replikou ze dne 13. 6. 2017 žalobkyně reagovala na vyjádření žalované k podané žalobě. Žalobkyně v replice uvedla, že vyjádření žalované nic nezměnilo na správnosti argumentace uváděné v žalobě, tedy že doba zaměstnání žalobkyně od 1. 1. 1986 do 31. 12. 1990 byla neoprávněně posouzena jako doba vyloučená podle § 16 odst. 4 písm. c) zdp. Žalovaná mohla podle žalobkyně zjistit výši vyměřovacích základů příspěvku na sociálním zabezpečení, následně pojistného na důchodové pojištění žalobkyně za předmětnou dobu zaměstnání, a to z dokladů opatřených žalobkyní.

16. Žalovaná ve věci přehlédla § 13 a § 14 odst. 3 zákona č. 87/1996 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, jenž jí ukládal povinnost vést evidenci o zaměstnavateli žalobkyně, odvedených příspěvcích na sociální zabezpečení, a také o zaplaceném pojistném na sociální zabezpečení zaměstnavatelem žalobkyně. Dále z ustanovení vyplývá povinnost přezkoumávat správnost výše takových příspěvků a zaplaceného pojistného na sociálním zabezpečení. Proto je názor žalované, že nebylo možné za období od 1. 1. 1986 do 31. 12. 1990 zjistit výši vyměřovacích základů za dobu zaměstnání žalobkyně, nesprávný.
17. V souvislosti s výše uvedeným žalobkyně požádala soud, aby vyžádal od žalované písemnou informaci o výběru příspěvků na sociální zabezpečení žalobkyně za období od 1. 1. 1986 do 31. 12. 1990, jejíž správnou výši byla žalovaná povinna kontrolovat (případně její předchůdce) a z jejichž výše bylo možné zjistit výši vyměřovacích základů žalobkyně za období od 1. 1. 1986 do 31. 12. 1990 (proto nelze tuto dobu považovat za vyloučenou).

V. Jednání před krajským soudem dne 25. 9. 2020

18. Vzhledem k požadavku žalobkyně soud nařídil k projednání věci jednání na den 25. 9. 2020. Všichni účastníci řízení a jejich zástupci se k jednání dostavili. V průběhu jednání soud stručně zrekapituloval dosavadní průběh soudního řízení a rovněž průběh správního řízení (na podkladě spisů). Zástupce žalobkyně i zástupce žalované setrvali na svých dosavadních tvrzeních. Zástupce žalobkyně odkázal za účelem podpory tvrzení žalobkyně na rozsudek NSS ze dne 11. 7. 2013, č. j. 4 Ads 28/2013-22. K prokázání tvrzení žalobkyně dále předložil řadu listinných důkazů vážících se k zaměstnání žalobkyně v rozhodném období u společnosti INGSTAV nebo INGSERVIS (viz dále). Ze zápočtových listů a dalších listinných podkladů ve vztahu k odpracovaným rokům žalobkyně nebyl dán podle zástupce žalobkyně žádný důvod pro to, aby bylo toto rozhodné období zaměstnání žalobkyně posuzováno jako vyloučená doba. Pokud by přece jen navržené listinné důkazy nepostačovaly k prokázání tvrzení žalobkyně, pak zástupce žalobkyně soudu navrhl k důkazu výpovědi svědků – bývalých spolupracovníků žalobkyně (J. R., Ing. I. Z., Ing. S., Ing. H. S.). Navrhované svědecké výpovědi krajský soud neprovedl pro nadbytečnost, neboť předkládané listinné podklady vyhodnotil jako dostatečné pro prokázání tvrzení žalobkyně.
19. Jak již bylo výše uvedeno, žalobkyně při jednání předložila k důkazu řadu listinných podkladů vážících se k jejímu zaměstnání v rozhodném období. Některé z nich již byly součástí správního spisu, avšak z procesní opatrnosti a též přehlednosti jednání a dokazování soud tyto listinné podklady přečetl. Žalobkyně předkládala neověřené fotokopie těchto listinných podkladů, přičemž zástupkyně žalované po seznámení se s nimi a s jejich obsah jejich věrohodnost nerozporovala. Jednalo se o tyto listiny: pracovní smlouva s INGSTAV Brno, n.p. ze dne 16. 1. 1985 na pozici asistenta na dobu neurčitou s místem výkonu práce projekce – Brno, včetně příloh-žádosti o souhlas k přijetí do technickohospodářského poměru a popisu pracovní činnosti; osobní karta zaměstnance (studium ukončeno dne 15. 5. 1981 na VUT – FAST – architektura, nástup do zaměstnání dne 23. 1. 1985 jako asistent projekce, od 1. 7. 1986 asistent projekce stavební, od 1. 1. 1987 samostatný projektant, ke dni 31. 5. 1990 zrušen INGSTAV Brno, s.p. a od 1. 6. 1990 vznik INGSERVIS Brno, s.p.); dodatek pracovní smlouvy č. 1 ze dne 1. 7. 1986, jenž s účinností od 1. 7. 1986 zařazuje žalobkyni na pozici asistenta stavební projekce (včetně

přílohy s popisem pracovní funkce); dodatek pracovní smlouvy č. 2 ze dne 30. 12. 1986, jenž zařazuje žalobkyni nově na pozici samostatného projektanta s účinností od 1. 1. 1987 (včetně přílohy popisu pracovní funkce); dodatek pracovní smlouvy č. 3 ze dne 1. 6. 1990, jenž s účinností od 1. 6. 1990 upravuje změnu názvu zaměstnavatele z INGSTAV Brno, s.p. na INGSERVIS Brno, s.p.; stanovení – úprava platu ze dne 7. 5. 1985 (pozice asistent, tarifní třída 9, s platem 2 200 Kč měsíčně s účinností od 1. 5. 1985); stanovení – úprava platu ze dne 25. 7. 1986 (pozice asistent, tarifní třída 9, plat 2 400 Kč měsíčně s účinností od 1. 7. 1986); stanovení – úprava platu ze dne 29. 1. 1987 (pozice samostatný projektant, tarifní třída 10, plat 2 600 Kč měsíčně s účinností od 1. 1. 1987); stanovení – úprava platu ze dne 4. 1. 1988 (samostatný projektant, tarifní třída 10/stupeň II., plat 2 700 Kč měsíčně s účinností od 1. 1. 1988); stanovení – úprava platu ze dne 27. 4. 1989 (samostatný projektant, tarifní třída 11/stupeň II., plat 3 000 Kč měsíčně s účinností od 1. 4. 1989); stanovení – úprava platu ze dne 2. 1. 1990 (samostatný projektant, tarifní třída 11/stupeň II., plat 3 300 Kč měsíčně s účinností od 1. 1. 1990); potvrzení o zápočtu let žalobkyně od INGSTAV Brno, s.p. ke dni 31. 12. 1989 v rozsahu 15 let a 129 dnů (23. 3. 1989); dohoda žalobkyně o rozvázání pracovního poměru u INGSERVIS Brno, s.p. ke dni 30. 12. 1990; výstupní list žalobkyně od INGSTAV Brno, s.p. na základě dohody o skončení pracovního poměru ke dni 31. 12. 1990; fotografie starého občanského průkazu žalobkyně s potvrzením o zaměstnání od INGSTAV Brno, s.p. Na základě žádosti žalobkyně uvedené v její replice vyžádal soud od žalované informace vztahující se k platbám sociálního zabezpečení. Dne 2. 2. 2018 žalovaná sdělila, že nedisponuje údaji ani podklady, vztahujícími se k výběru příspěvků na sociální zabezpečení od žalobkyně a k výši jejich vyměřovacích základů za období od 1. 1. 1986 do 31. 12. 1990. Toto sdělení bylo při jednání rovněž k důkazu čteno. Žalobkyně dále dokladovala své šetření za účelem nalezení dokladů o svém zaměstnání ve zkoumaném období. Z vyjádření společnosti Flammax, s.r.o. ze dne 2. 9. 2016, dále z vyjádření Magistrátu města Brna (12. 9. 2016), a také z vyjádření Moravského zemského archivu (8. 9. 2016) vyplynulo, že nemají k dispozici žádné doklady o zaměstnání žalobkyně. Také z vyjádření společnosti Docu Save (4. 11. 2016) vyplynulo, že nemá k dispozici mzdové listy žalobkyně, avšak byla nalezena osobní karta žalobkyně, která jí byla v kopii zaslána. Ze sdělení Střední školy stavebních řemesel Brno – Bosonohy (6. 9. 2016) vyplynulo, že v jejich archivu byl nalezen osobní spis žalobkyně, jenž obsahoval pracovní smlouvu a výstupní list (dokládají začátek pracovního poměru od 23. 1. 1985 a konec tohoto pracovní poměru ke dni 31. 12. 1990). Jiné doklady o zaměstnání žalobkyně ani mzdové listy nebyly nalezeny.

20. Výše uvedené listinné podklady byly při jednání čteny. Jejich hodnocení soud provedl v rámci celkového hodnocení věci (viz čl. VI. tohoto rozsudku). Dokazování dalšími listinami a rozhodnutími založenými ve správním spise soud neprováděl, neboť jejich obsah je účastníkům řízení dostatečně znám a současně podle recentní judikatury správních soudů se důkaz správním spisem neprovádí. Jelikož ve věci nebyly činěny další důkazní návrhy ani ze strany žalované, soud další dokazování neprováděl a na podkladě návrhů účastníků řízení, jak má soud ve věci rozhodnout, přikročil k vyhlášení rozhodnutí ve věci samé.

VI. Posouzení věci krajským soudem

21. Soud přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí žalované, jakož i předcházející rozhodnutí prvostupňového správního orgánu, včetně řízení předcházejících jejich vydání, a shledal, že **žaloba je důvodná**.
22. Krajský soud nejprve ověřil skutkové závěry správních orgánů ze správního spisu. Žalobkyně požádala dne 7. 3. 2016 o přiznání starobního důchodu od 24. 6. 2016. ČSSZ přiznala žalobkyni starobní důchod od 24. 6. 2016 ve výši 6 521 Kč měsíčně podle § 29 odst. 1 zdp. Žalobkyně s rozhodnutím nesouhlasila, protože podala proti rozhodnutí námítky. V evidenci ČSSZ chyběl evidenční materiál ohledně doby zaměstnání žalobkyně od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1990, kdy pracovala u INGSTAV Brno, s.p. (později INGSERVIS Brno, s.p.). Bylo následně provedeno došetření uvedené doby jak prostřednictvím MSSZ Brno, tak i samostatně žalobkyní, avšak mzdové podklady – mzdové listy nebyly nikde nalezeny. Na základě žalobkyní dále doložených podkladů ze zaměstnání byla provedena rekonstrukce evidenčních listů důchodového zabezpečení na celou dobu zaměstnání ve výše uvedeném rozhodném období, která jí byla posléze zhodnocena jako doba vyloučená. Žalobkyně dokládala ve správním řízení pouze 2 platové výměry, když jiné doklady neměla k dispozici. Z těch však nevyplývaly konkrétní výše vyměřovacích základů, popř. počet získaných vyloučených dnů. Z předložených dokladů podle žalované vyplynulo pouze pracovní zařazení žalobkyně, výše základního tarifu a osobní ohodnocení. Podle žalované nebyly takové doklady dostatečné pro rekonstrukci výše vyměřovacích základů. Výsledkem šetření tak bylo zjištění žalované, že u žalobkyně bylo možné ve zkoumaném období potvrdit pouze dobu zaměstnání (pracovní smlouva a výstupní list), když z podkladů již dále nevyplývala konkrétní výše dosažených vyměřovacích základů, popř. počet získaných vyloučených dnů. Žalovaná proto ve věci rozhodovala dle § 16 odst. 4 písm. c), § 5 odst. 1 písm. e) a § 11 odst. 1 písm. b) zdp. Doba trvání pracovního poměru žalobkyně u INGSTAV Brno, s.p. v rozhodném období byla zhodnocena jako vyloučená, neboť se nepodařilo zjistit výši vyměřovacích základů žalobkyně. S výše uvedenými závěry správních orgánů nesouhlasila žalobkyně, protože proti rozhodnutí o starobním důchodu podala správní žalobu.
23. Rozhodnutím žalované ze dne 9. 12. 2016, ve znění prvostupňového rozhodnutí ze dne 14. 4. 2016, byl žalobkyni přiznán starobní důchod od 24. 6. 2016 ve výši 6 521 Kč měsíčně. Nedílnou součástí tohoto rozhodnutí je osobní list důchodového zabezpečení, z něhož vyplývá, že doba zaměstnání žalobkyně od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1990 získaná žalobkyní u společnosti INGSTAV Brno, s.p. (později INGSERVIS Brno, s.p.) byla uznána jako zaměstnání v celkové době pojištění. Dobu od 1. 1. 1986 do 31. 12. 1990 však žalovaná při stanovení osobního vyměřovacího základu vyloučila, neboť za uvedené roky se nepodařilo zjistit výši vyměřovacích základů (nebyly dohledány mzdové listy). Žalobkyně se domnívala, že bylo možné z předložených podkladů dovodit výši vyměřovacích základů nebo hrubý výdělek, avšak žalovaná se s touto argumentací neztotožnila.
24. Podle § 16 odst. 3 věty první zdp je vyměřovacím základem pojištěnce za dobu po 31. 12. 1995 vyměřovací základ pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona a za dobu před 1. 1. 1996 hrubý výdělek stanovený pro účely důchodového zabezpečení podle předpisů platných před tímto dnem. Nelze-li zjistit výši vyměřovacích základů pojištěnce za doby pojištění získané po 31. 12. 1995, považují se tyto doby za vyloučené pro účely stanovení osobního vyměřovacího základu, jak vyplývá z § 16 odst. 4 věty druhé písm. c) zdp. Tento

zákon výslovně neřeší problematiku nezjistitelných vyměřovacích základů za doby pojištění získané před 1. 1. 1996. Avšak NSS v rozsudcích ze dne 27. 11. 2008, č. j. 3 Ads 88/2008-173, ze dne 27. 10. 2010, č. j. 3 Ads 78/2010-93, a ze dne 19. 6. 2013, č. j. 4 Ads 27/2013-20, dovodil, že vyloučenými dobami pro účely stanovení osobního vyměřovacího základu jsou také doby, kdy pojištěnec v období před 1. 1. 1996 získal doby zaměstnání ve smyslu § 13 odst. 1 zdp, nelze-li zjistit výši jeho hrubého výdělku podle § 16 odst. 3 věty první zdp.

25. Ve výše uvedených judikátech se NSS zabýval také otázkou prokazování výše vyměřovacího základu. Přitom zdůraznil, že § 38 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení upravuje jako primární důkazní prostředek sloužící k osvědčení doby pojištění a získaných vyměřovacích základů zejména evidenční list důchodového pojištění, dříve evidenční list důchodového zabezpečení. Při jejich absenci je zapotřebí aplikovat obecná pravidla pro dokazování stanovená v § 51 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), podle něhož lze k provedení důkazů užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci, a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy, a to zejména listiny, ohledání, svědecká výpověď a znalecké posudky. Rovněž je nutné vycházet z konkrétních pravidel pro prokazování některých dob pojištění upravených v § 85 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, podle jehož odst. 5 lze k prokázání doby pojištění použít čestného prohlášení nejméně dvou svědků a žadatele o důchod, nelze-li tuto dobu prokázat jinak.
26. Podle rozhodnutí NSS ze dne 11. 7. 2013, č. j. 4 Ads 28/2013-22 platí, že *„Ze znění § 85 odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb. přitom podle uvedené judikatury vyplývá, že při prokazování vyměřovacích základů není možné použít tytéž podpůrné důkazní prostředky, jako při doložení samotné doby pojištění. Účel tohoto ustanovení totiž spočívá v možnosti pojištěnce doložit po dosažení důchodového věku účast na důchodovém pojištění získanou v minulosti, a to často s odstupem řady desítek let, neboť zákonodárce si byl vědom skutečnosti, že po tak dlouhé době je často nanejvýš problematické předložit příslušné evidenční listy. To, že prostřednictvím čestného prohlášení může být doložena jen doba pojištění, není nespravedlivé, neboť účelem p§ 85 odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb. je umožnit prokázat velmi staré doby pojištění získané zejména před rokem 1990, přičemž výdělky za takto prokázané doby pojištění by zásadně neměly být započítány při výpočtu výpočtového základu a procentní výměry starobního důchodu, neboť podle § 18 odst. 4 věty první zdp se do rozhodného období nezahrnují kalendářní roky před rokem 1986.“*
27. *Ani platové výměry na daň ze mzdy, další doklady o vyměření mzdy či jiné doklady o průběhu pracovního poměru (např. zápočtový list) nejsou dle uvedených rozhodnutí NSS dostatečně podrobným zdrojem informací pro dovození měsíčních příjmů pojištěnce s takovou přesností, aby bylo možné zjistit vyměřovací základ za příslušnou dobu pojištění. Tyto listiny totiž nezaznamenávají příjem za každý jednotlivý měsíc a nelze z nich vyčíst podrobnosti o průběhu pracovního poměru pojištěnce, tedy zejména zda pracoval každý měsíc, zda nečerpal neplacené volno či nemocenské či zda za něj bylo po celou dobu odváděno pojistné, popř. v jaké výši.“*
28. Za důkazní prostředek sloužící ke spolehlivému stanovení vyměřovacích základů je možné považovat i mzdové listy za jednotlivé kalendářní roky rozhodného období. Podle § 38

odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení se totiž do evidenčního listu důchodového zabezpečení zapisovaly po každoroční závěrce mzdových listů (nejpozději do 30. dubna následujícího roku za každý kalendářní rok) údaje o době trvání zaměstnání, hrubý výdělek, náhradní doby a další doby, které se při zjišťování hrubého výdělku vylučovaly. Mzdové listy tedy byly podkladem pro vyhotovení evidenčního listu důchodového zabezpečení, protože údaje v nich uvedené postačovaly k výpočtu hrubého výdělku za příslušný kalendářní rok.

29. V posuzované věci nebyly za období od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1995 mzdové listy žalobkyně v souvislosti se zaměstnáním u INGSTAV Brno, s.p. a INGSERVIS, s.p. dohledány. Nicméně z pracovní smlouvy, dohody o rozvázání pracovního poměru, potvrzení o zápočtu let, výstupního listu, osobní karty zaměstnance, třech dodatků k pracovní smlouvě a šesti platových výměrů, které byly v rámci soudního jednání čteny k důkazu, vyplývá jasně existence i průběh pracovního poměru žalobkyně u INGSTAV Brno, s.p. a INGSERVIS Brno, s.p. v období od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1995 (bezmála 6 roků). Z doložených platových výměrů za každý rok uvedeného období vyplynulo, že žalobkyně pracovala první dva roky (1985 a 1986) na pozici asistenta projekce, přičemž její základní hrubá mzda činila 2 050 Kč měsíčně + osobní ohodnocení 150 Kč měsíčně (celkem 2 200 Kč měsíčně), resp. základní hrubá mzda v roce 1986 činila 2 250 Kč měsíčně + osobní ohodnocení 150 Kč měsíčně (celkem 2 400 Kč měsíčně). Následně žalobkyně povýšila na pozici samostatného projektanta, protože jí byl platovým výměrem ze dne 29. 1. 1987 stanoven plat v základním tarifu 2 450 Kč měsíčně + osobní ohodnocení 150 Kč měsíčně (celkem 2 600 Kč měsíčně s účinností od 1. 1. 1987). S každým dalším rokem zaměstnání se plat žalobkyně zvyšoval, protože dle platového výměru ze dne 4. 1. 1988 byl žalobkyni stanoven základní plat ve výši 2 450 Kč měsíčně + osobní ohodnocení 250 Kč měsíčně (celkem 2 700 Kč měsíčně s účinností od 1. 1. 1988). Podle platového výměru ze dne 27. 4. 1989 činil základní plat žalobkyně 2 700 Kč měsíčně + osobní ohodnocení 300 Kč měsíčně (celkem 3 000 Kč měsíčně s účinností od 1. 4. 1989). Posledním předkládaným platovým výměrem ze dne 2. 1. 1990 byl doložen základní plat žalobkyně ve výši 2 700 Kč měsíčně + osobní ohodnocení 600 Kč měsíčně (celkem 3 300 Kč měsíčně s účinností od 1. 1. 1990). Informace o existenci či trvání pracovního poměru žalobkyně u INGSTAV Brno, s.p. nebo INGSERVIS Brno, s.p. potvrzuje i listina nazvaná Zápočet let pro dávky v nemoci, z níž vyplývá, že ke dni 31. 12. 1989 (ještě rok před ukončením pracovního poměru u zmíněného státního podniku), bylo žalobkyni započteno ze zaměstnání u INGSTAV Brno, s.p. celkem 4 roky a 343 dnů zaměstnání (celkově byl proveden zápočet 15 roků a 129 dnů). Z posledně citované zápočtové listiny vyplývá, že žalobkyně byla v předmětném pracovním poměru u INGSTAV Brno, s.p. či INGSERVIS Brno, s.p., plnila své pracovní povinnosti, nijak zvlášť nepobývala v pracovní neschopnosti z důvodu nemoci a za vykonanou práci pobírala stanovený plat, z něhož byly zaměstnavatelem prováděny odvody na sociální zabezpečení. V této souvislosti je také třeba poukázat na to, že v uvedeném období do roku 1990 (včetně) měli zaměstnanci na podobných pozicích, byť u různých organizací, naprosto stejné platy v očekávatelné výši. Z předkládaných platových výměrů také vyplývá, že mzda žalobkyně se v průběhu let nesnížila, nýbrž každým rokem rostla. Z osobního listu důchodového pojištění je také zřejmé, že mateřskou dovolenou žalobkyně absolvovala ještě před nyní zkoumaným obdobím. Nejsou pouze jasné případné pracovní neschopnosti, popř. ošetřování člena rodiny a eventuální pobírání dávek nemocenského pojištění. Žalobkyně k důkazu navrhovala

provedení svědeckých výpovědí – jejich nejbližších spolupracovníků z INGSTAV Brno, s.p. (viz čl. V. tohoto rozsudku). Těmito výpověďmi, zejména svědeckou výpovědí nejbližší kolegyně J. R. by bylo možné zjistit na základě tvrzení žalobkyně bližší okolnosti o průběhu pracovního poměru žalobkyně u INGSTAV Brno, s.p. či INGSERVIS Brno, s.p., a také o výši jejich výdělků. Vzhledem k nedostatečným skutkovým zjištěním správních orgánů v této věci a potřebě jejich doplnění ve větším rozsahu, soud neprováděl rozsáhlejší dokazování pomocí výpovědí navrhovaných svědků, pročež napadené rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení.

30. V posuzované věci má krajský soud za to, že bylo možné určit alespoň minimální výši vyměřovacích základů žalobkyně v letech 1985 až 1990 např. s ohledem na podobně vydělávající kolegy. MSSZ Brno se však o to nepokusila. Pokud by bylo doplněno dokazování a byly by zjištěny potřebné informace a též pro nový výpočet starobního důchodu použity vyměřovací základy za období let 1986 – 1990, byl by starobní důchod žalobkyně rozhodně vyšší než starobní důchod přiznaný napadeným rozhodnutím žalované.
31. V této souvislosti krajský soud připomíná právní větu vyplývající z rozsudku NSS ze dne 11. 7. 2013, č. j. 4 Ads 28/2013-22, z něž vyplývá, že *„Jestliže je možné při stanovení osobního vyměřovacího základu a starobního důchodu pojištěnce i bez evidenčního listu důchodového pojištění (zabezpečení) postavit najisto aspoň minimální výši jeho vyměřovacího základu za příslušný kalendářní rok a pro pojištěnce je takový postup výhodnější, není žádný důvod pro vyloučení veškeré doby pojištění jím získané v tomto roce podle § 16 odst. 4 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění“*.
32. Aktuálně není zcela jisté, zda vyměřovací základ žalobkyně za požadované roky nebylo možné zjistit na základě evidenčního listu důchodového pojištění (zabezpečení) v důsledku pochybení orgánu sociálního zabezpečení nebo bývalého zaměstnavatele žalobkyně INGSTAV Brno, s.p. či INGSERVIS Brno, s.p. Žalobkyně byla ve zkoumaných letech zaměstnankyní příslušného státního podniku, přičemž tento svůj pracovní poměr relevantními důkazy řádně doložila. Naopak je patrné, že její bývalý zaměstnavatel nesplnil své zákonné povinnosti a nevedl ve zkoumaných letech pro žalobkyni požadované evidenční listy, popř. je neodevzdával příslušným orgánům sociálního zabezpečení, anebo přímo pochybila správa sociálního zabezpečení, která řádně nezaevidovala příchozí evidenční listy od zaměstnavatele žalobkyně. Je tak odůvodněná případná možnost stanovení výše vyměřovacích základů na základě doplnění dokazování, výpovědí svědků a jiných záznamů o pracovním poměru žalobkyně, popř. dalších důkazních prostředků, přičemž by šlo o postup, kterým by nedošlo ke zkrácení výše starobního důchodu žalobkyně. Žalobkyni svědčí ústavou zaručené právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří.
33. Krajský soud tedy nepovažuje prozatím za správný závěr žalované o nemožnosti zjistit výši vyměřovacích základů žalobkyně za roky 1985 až 1990 a o nutnosti vyloučení veškeré doby pojištění získané v těchto letech pro účely stanovení osobního vyměřovacího základu žalobkyně. Přestože se nepodařilo ve věci rekonstruovat výši vyměřovacích základů žalobkyně, lze považovat za prokázané, že žalobkyně byla v předmětném období zaměstnána, a tedy i pojištěncem, za něhož bylo odvedeno pojistné. Jelikož zjištěné

skutkové okolnosti nasvědčují tomu, že žalobkyně byla v rozhodné době zaměstnána a pobírala mzdu, nelze považovat závěry žalované za úplné a správně zjištěné. Napadené rozhodnutí tak shledal soud jednak nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.) a jednak shledal zjištěný skutkový stav za nedostatečný, jenž vyžaduje zásadní doplnění [§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.].

34. K tvrzení žalobkyně, že jí nebyla hodnocena doba pojištění od 23. 1. 1985 do 31. 12. 1985 vůbec, krajský soud uvádí, že tato doba byla žalobkyni hodnocena jako zaměstnání, což také vyplývá z údajů uvedených na osobním listě důchodového pojištění ze dne 11. 4. 2016.
35. V dalším postupu by měla žalovaná při zjišťování skutkového stavu preferovat postup výhodnější pro žalobkyni coby pojištěnce. Prokáže-li se provedeným dokazováním, že žalobkyně měla v zjišťovaném období vyměřovací základ v určité minimální výši, je v souladu s výše citovanými názory NSS vhodné započítat jej do vyměřovacího základu žalobkyně, není-li pro ni výhodnější tuto dobu vyloučit. Neprokáže-li se pak dostatečně konkrétní výše vyměřovacího základu žalobkyně za předmětné období, je zcela na místě aplikovat citované ust. § 16 odst. 4 písm. c) zdp a vyloučit tuto dobu ve výpočtu osobního vyměřovacího základu pojištěnce.

VII. Závěr a náklady řízení

36. Z výše uvedených důvodů shledal krajský soud žalobu jako důvodnou, a proto napadené rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 s.ř.s.). V dalším řízení bude žalovaná vázána právním názorem vysloveným krajským soudem v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.), jakož i doplněním dokazování a z toho plynoucím skutkovým zjištěním (§ 78 odst. 6 s.ř.s.).
37. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně měla ve věci plný úspěch, pročez má právo na náhradu nákladů řízení vůči žalované. Náklady řízení žalobkyně sestávaly z nákladů na právní zastoupení. Odměna advokáta žalobkyně a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle § 35 odst. 2 s.ř.s. a vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. V daném případě se jednalo o 4 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, sepsí žaloby, replika, účast u jednání dne 25. 9. 2020) a 4 režijní paušály, ve výši 4x 1 000 Kč a 4x 300 Kč (§ 7 bod 3, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a), d), g) a § 13 odst. 4 advokátního tarifu), tedy celkem 5 200 Kč. Při rozhodování o nákladech řízení bylo zohledněno i to, že advokát žalobkyně je plátcem DPH, pročez o částku připadající na tuto daň (21 %), byla zvýšena odměna advokáta žalobkyně (navýšena o částku 1 092 Kč). Věc žalobkyně nepodléhala soudní poplatkové povinnosti. Celkem tak byla žalobkyni přiznána vůči žalované náhrada nákladů řízení ve výši 6 292 Kč, a to k rukám jejího advokáta JUDr. Petra Schlesingera. K jejímu zaplacení soud určil přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 25. září 2020

JUDr. Kateřina Mrázová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
B. Z.